

som noget nærgaaende i Godseierens Ret, men Forslaget, som jo ikke kan frastændes at være udarbejdet med megen Tænkfulness og Omhu, har ogsaa, efter min Opfattelse af Forholdet, søgt at raade Bod derpaa ved den foreslaaede gradvise Udsættelse af Loven i 10 Aar. Det er min fuldeste Overbeviisning, at naar den Tid er forløben, da vil der blive meget faa Tilfælde, hvori Loven vil komme til at træde til som tvingende, fordi den allerede iforveien paa en Maade har løst sin Opgave igjennem Frivillighedens Vej. Det var disse Bemærkninger, jeg vilde tillade mig at udtale, det var denne Tanke, jeg ikke har kunnet tilbageholde, fordi jeg staaer denne Sag saa meget nær. Jeg skal ikke opholde Forsamlingen ved at spille flere Ord paa denne Sags videre Anbefaling.

Oppermann: Der er her taalen ved Forhandlingen af denne Lov, ligesom flere Gange tidligere, lagt meget stærk Vægt paa, at Spørgsmaalet om en Tvangslovs Anvendelse var et Spørgsmaal om Noget, som angaaer Eiendomsretten, saa at de Folk, der eventuelt vilde stride og stemme for, at Fæstefløsningsvang blev sat igjennem, derved vilde gjøre et Indgreb i Eiendomsretten. Jeg kan ikke nægte, at jeg helst vilde see, at en Tvangslov ikke var nødvendig, men man hører Udtalelser fra Godseiere, og det fra saadanne, som i deres hele Færd vise sig som brave Folk i deres Familieliv og personlige Liv, og idet Hele som meget humane overfor deres Bønder, som gjøre, at man ikke kan dølge for sig selv, at den Tid vil komme, hvis den ikke allerede er forhaanden, da man vil være nødsaget til af al Magt at arbejde paa at sætte en Løsning af dette forvirkede Spørgsmaal igjennem ved Lovgivningsmagten. Der er imidlertid et Moment, med Hensyn til Spørgsmaal om Indgreb i Eiendomsretten, som det forekommer mig ikke er draget frem, og med Hensyn til hvilket jeg vil udbede mig Thingets, og specielt den ærede Indenrigsministers, Opmærksomhed. Han dvalede saa stærkt ved, at det vilde være et Indgreb i Eiendomsretten, naar man forlangte af en Mand, at han skulde stille sig ved sit Fæstegods, selv om han behandlede

Bønderne meget human, og lod dem sidde for lave Afgifter o. s. v. Med Hensyn til dette sidste Punkt skal jeg blot leilighedsvis bemærke, at det ikke altid er den største Humanitet, der viser sig, ved at lade Folk sidde for lave Afgifter og ikke inddrive Restancerne; jeg troer, at en stor Deel af det tidligere Krongods bærer Bidnesbyrd om, at det ikke er den sande Humanitet; men med Hensyn til Spørgsmaalet i sin Heelhed ønskede jeg gerne at vide af den ærede Indenrigsminister, om det da skulde være ret og stemmende med virkelig Retfærdighed, at et Antal Mænd, som nu engang ere komne i Besiddelse af Fæstegods, skulde være berettigede til at sige: vi vilde ikke have det Forhold forandret, vi vilde, at det skal bestaae i sine Følger, ikke blot for vort Fæstegods, men for det mellemiggende og tilgrændsende Selveiergods; vi vilde, at den Indflydelse, som man saa bestemt kan oversee igjennem Tal, at der gjør sig gjældende, nemlig, at Befolkningens Tilvæxt er mindre paa Fæstegodsset, end paa Selveiergodsset, — hvad enten dette hidrører fra, at Fødslerne og Døds-tilfældenes Antal er anderledes der end paa Selveiergodsset, eller, hvad jeg snarere troer, den overflødende Befolkning vandrer ud, fordi den ikke kan faae Opholdssted efter sit Dunst — skal vedblive at gjøre sig gjældende og staaes fast for al Evighed, saa at visse Egne, nemlig Fæsteegnene skulle miste denne forøgede Arbeidskraft, som fremkommer ved Befolkningens Tilvæxt, og at de andre Egne skulde lide under, at den Udskyning af Jordelendomme, som er en naturlig Følge af Befolkningens Tilvæxt, altsammen kastes over paa disse enkelte Egne. Jeg har havt Leilighed til i min Fødeegn i Thyen at see, hvorledes der ligger enkelte Selveierfogne imellem store sluttede Godser, og hvem der kaster Diet paa det statistiske Tabelværk, vil kunne see, at det ikke er smaa Sogne, som i en Række af 20 Aar have været uden Tilvæxt i Befolkningen, det vil sige imellem de enkelte Folketællinger er det maaskee gaaet 14 op pr. Tusinde, og saa gaaet 20 tilbage pr. Tusinde, hvorimod i Selveierfognene allerede den bestandig vorende Udskyning viser, hvorledes Befolkningen trænges derhen. Forsaavidt man vil gjøre mig den Indvending,